

E. PRIKK, I. RIISALO, H. TIITS

LOODUSÕPETUSE TÖÖVIHIK

III KLASSILE

KIRJASTUS «VALGUS»

A-30728

E. PRIKK, I. RIISALO, H. TIITS

LOODUSÕPETUSE TÖÖVIHIK

III KLASSILE

..... kooli
..... klassi õpilane
..... õppeaasta

KIRJASTUS «VALGUS» · TALLINN 1970

Illustreerinud D. Paalamäe.

2

Tartu Riikliku Ülikeeli
Raamatukogu

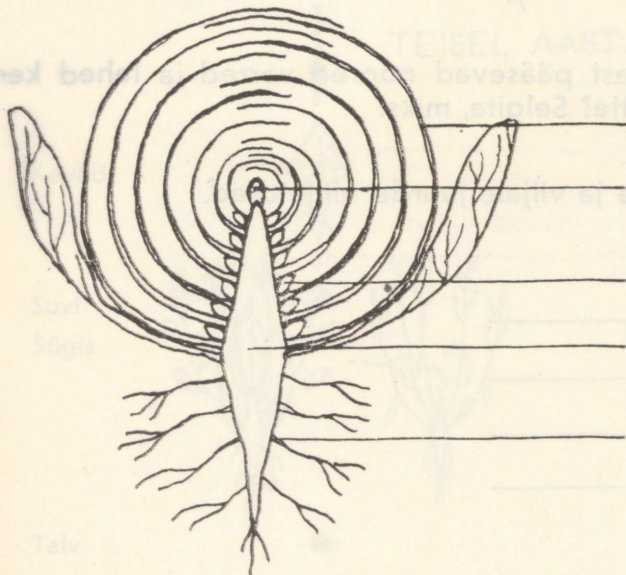
77139

ARHIIVKOGU

AED.

Kapsas.

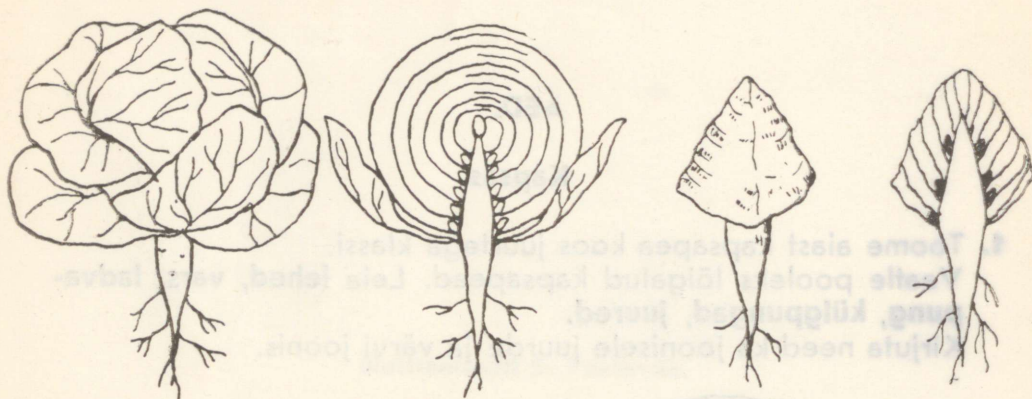
1. Toome aiast kapsapea koos juurtega klassi. Vaatle pooleks lõigatud kapsapead. Leia **lehed, vars, ladvapung, külgpungad, juured**. Kirjuta need ka joonisele juurde ja värvi joonis.

2. Tuleta meelde, milline nägi välja teist aastat kasvanud kapsas.

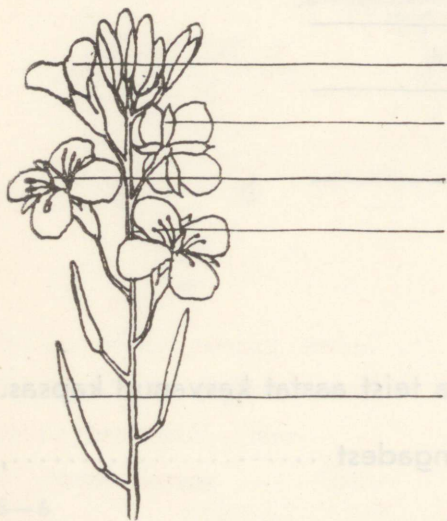
Teisel kasvuaastal arenevad pungadest,
..... ja

3.

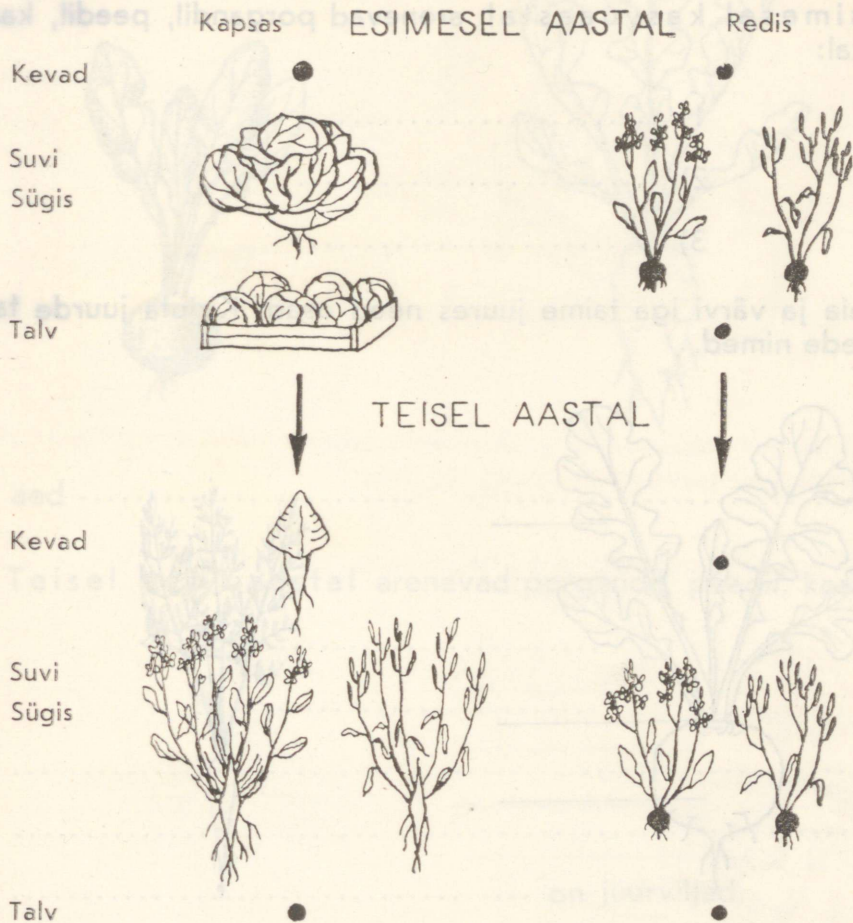

Kummast kapsapeast pääsevad noored varred ja lehed kergemini valguse kätte? Selgita, miks.

4. Kirjuta õie osadele ja viljale juurde nimetused.

5. Kirjelda kapsa ja redise arenemist esimesel ja teisel kasvu-aastal.

Taime juurte ja varre eluiga kestab aastat.
Seemned valmivad aastal. Kapsas on
.....taim.

Taime juurte, varte ja lehtede eluiga ei kesta üle aasta. Seemned valmivad aastal. Redis on
..... taim.

Juurviljad.

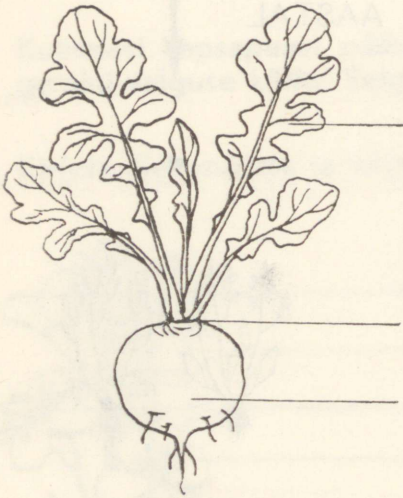
1. Esimesel kasvuaastal arenevad porgandil, peedil, kaalikal:

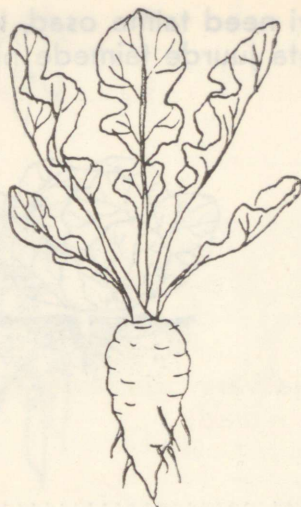
1)

2)

3)

Leia ja värvi iga taime juures need osad. Kirjuta juurde taimede nimed.

aed peet

2. Teisel kasvuaastal arenevad porgandil, peedil, kaalikal:

1)

2)

3.

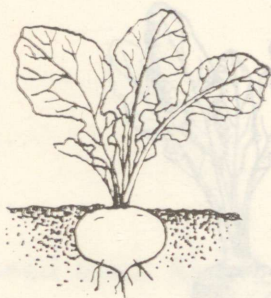
.....

..... on juurviljad.

Üheaastastele juurviljadele tõmba joon alla. Enamik juurvilju on taimed.

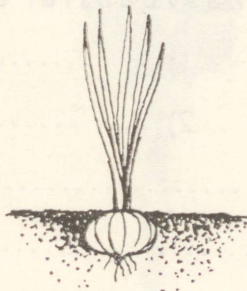
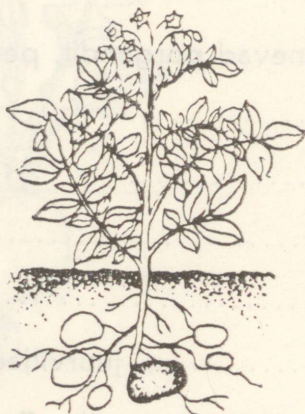
4. Juurviljadel kogunevad varuained
Võrdle esimese ja teise aasta porgandi juurt. Kuhu on teise aasta lõpuks kadunud varuained säilitusjuurest?

5. Värvi need faime osad, kus paiknevad varuained.
Kirjuta juurde taimede nimed.

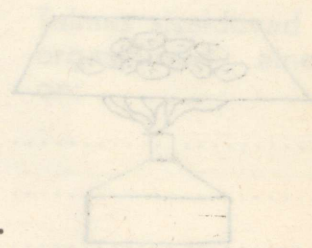
.....

.....

.....

.....

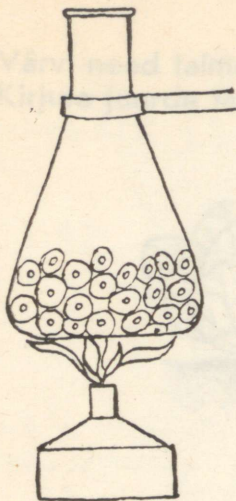
6. Üheaastased taimed:

Kaheaastased taimed:

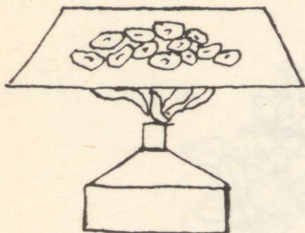
.....

.....

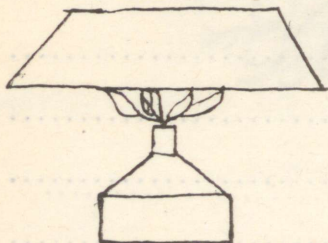
Taime koostis.

Kuumutame porganditükke katseklaasis.

Kuumutame kuivatatud porganditükke.

Kuumutame söestunud porganditükke.

1. Joonista, mis tekkisid katseklaasi seintele ja avajuurde. Porgand sisaldab
-

2. Joonista, missuguseks muutub porgand kuumutamisel. Porgand sisaldab
-

3. Joonista, mis jääb alusele. Porgand sisaldab
-

4. Kirjuta lahtritesse, missugustest ainetest koosneb taim.

--	--	--

5. Kodune ülesanne.

Võta 100 g õhukesteks tükkideks lõigatud porgandeid.

Kaalutud porganditükid kuivata soojas kohas.

Kuivanud porgandiviilud kaalu uuesti ära.

100 g porgandeid kaalub pärast kuivatamist g.

Miks muutusid porgandid pärast kuivatamist kergemaks?

6. Kõige rohkem sisaldavad taimed

.....

Taimes sisalduvad orgaanilised ained on:

.....

.....

.....

.....

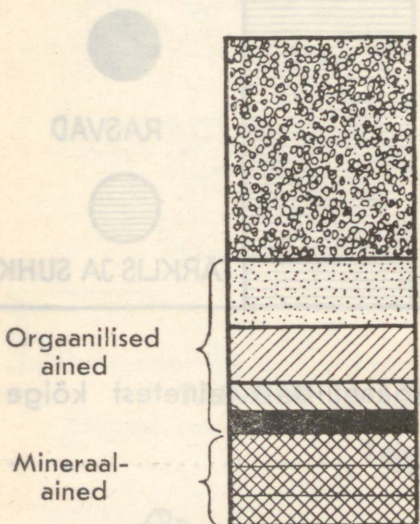
Taimes sisalduvad mineraalained on:

.....

7. Kuumutamisel orgaanilised ained Miks?

Sest nad sisaldavad

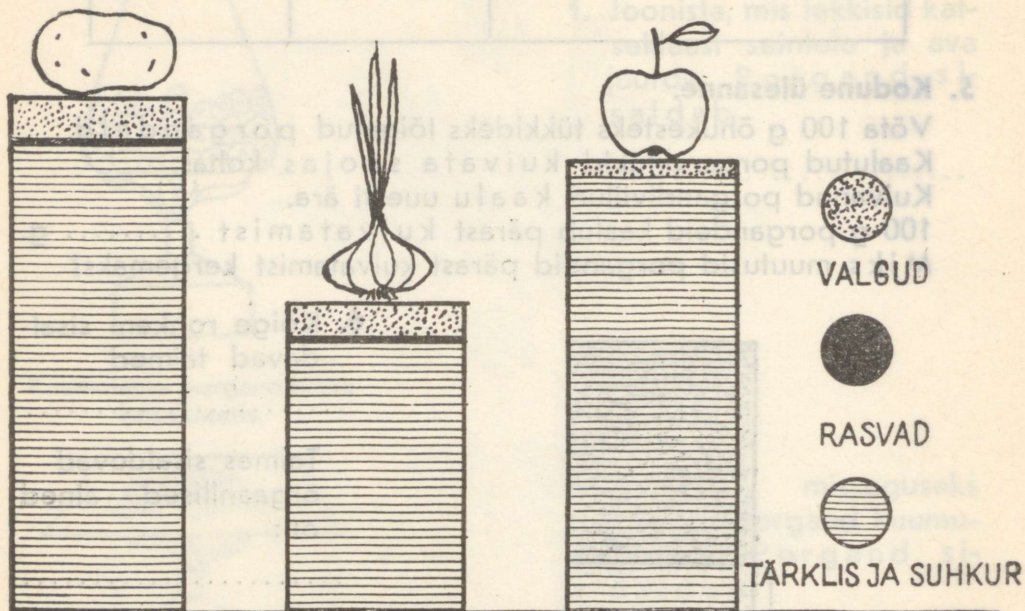
Mõtle järele ja selgita! Paneme ahju puid täis ja kütame. Mis põleb ära, mis jääb järele? Miks viiakse peenardele tuhka?

Orgaanilised ained

Mineraalained

8. Vaatle diagramme orgaaniliste ainete sisaldumise kohta taimedes.

Enamik taimedest sisaldavad orgaanilistest ainetest kõige rohkem ja

TÄRKLIS

ja

SUHKUR

on

9. Joonista iga aine nimetuse juurde üks taim, kus seda ainet leidub rohkesti.

SUHKUR

TÄRKLIS

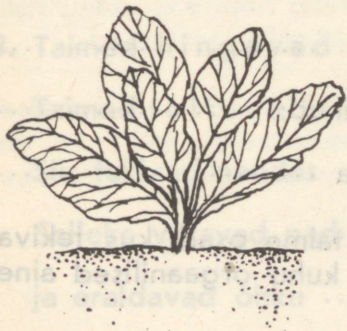
VALK

RASV

TAIMEDE JA LOOMADE ELUAVALDUSI.

Taime toitumine.

1. Millega võtab taim mullast toitu?
Täienda joonist.
Kirjuta, mida võtab taim mullast?

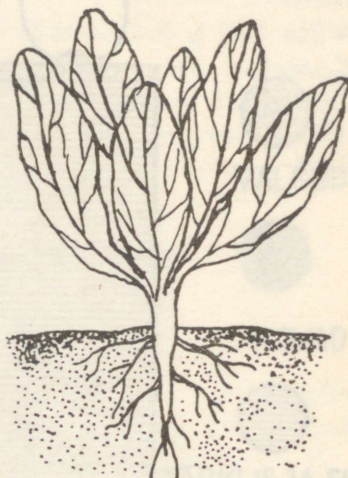
2. Millest valmistab taime orgaanilisi aineid? Märki nooltega, kuhu need ained lähevad.

3. Värvige taime lehed ja joonista päike. Seleta, mida joonis nüüd näitab.

.....

.....

.....

4. ja saab taime mullast.
..... tekivad taimes.

5. Ained, millest tekivad orgaanilised ained:

Tingimused, mis on selleks vajalikud:
..... ja

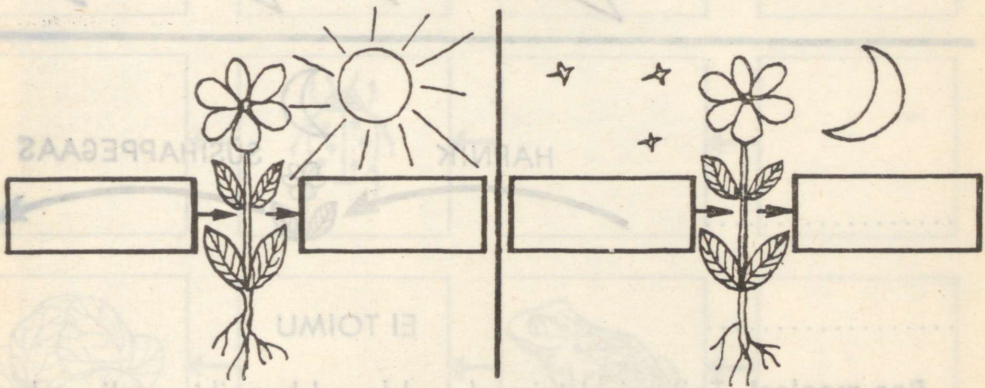
6. Ülesandes 5 (vt. lk. 8) värvige need taime osad, kus tekivad orgaanilised ained. Näita nooltega, kuhu orgaanilised ained varuainetena kogunevad.

Taim hingamine.

1. Märki nooltega, missuguste osadega taim hingab.

2. Mida võtavad taimed õhust hingamisel ja mida nad õhku eraldavad? Vastused kirjuta alumisele joonisele.

3. Taimed hingavad ja
(millal?)

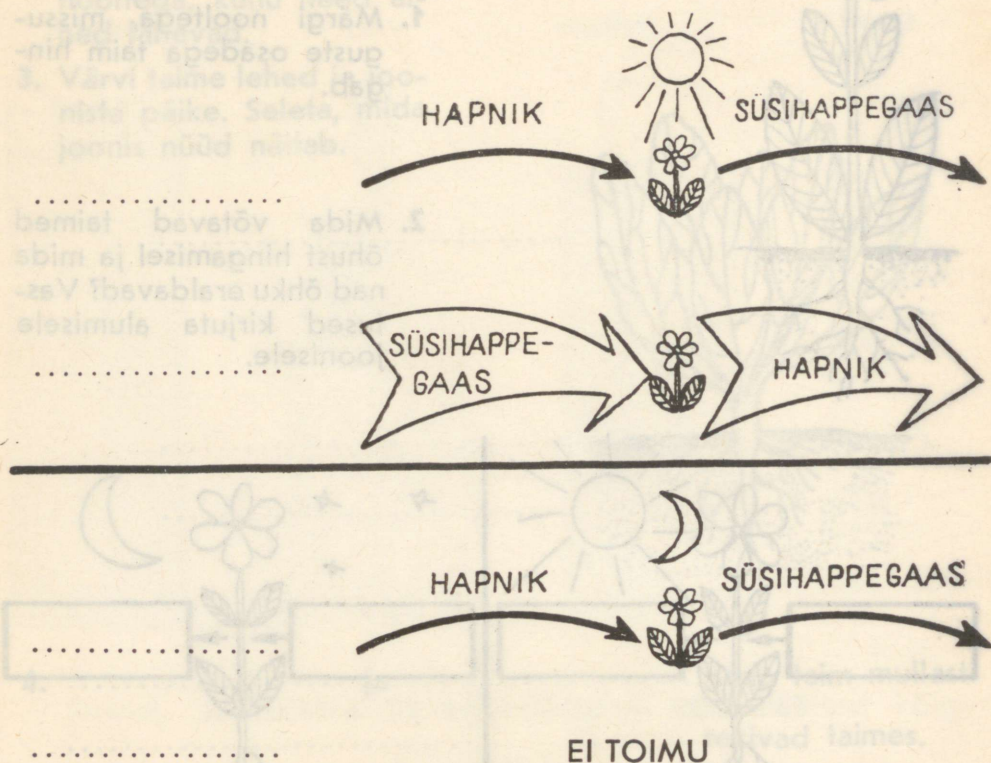
Taimed toituvad
(millal?)

Siis tekivad nendes

Selleks võtavad nad õhust

ja eraldavad õhku

4. Vaatle skeemi ja leia, kus on kujutatud taime hingamist, kus toitumist. Kirjuta õigesse kohta: hingamine, toitumine.

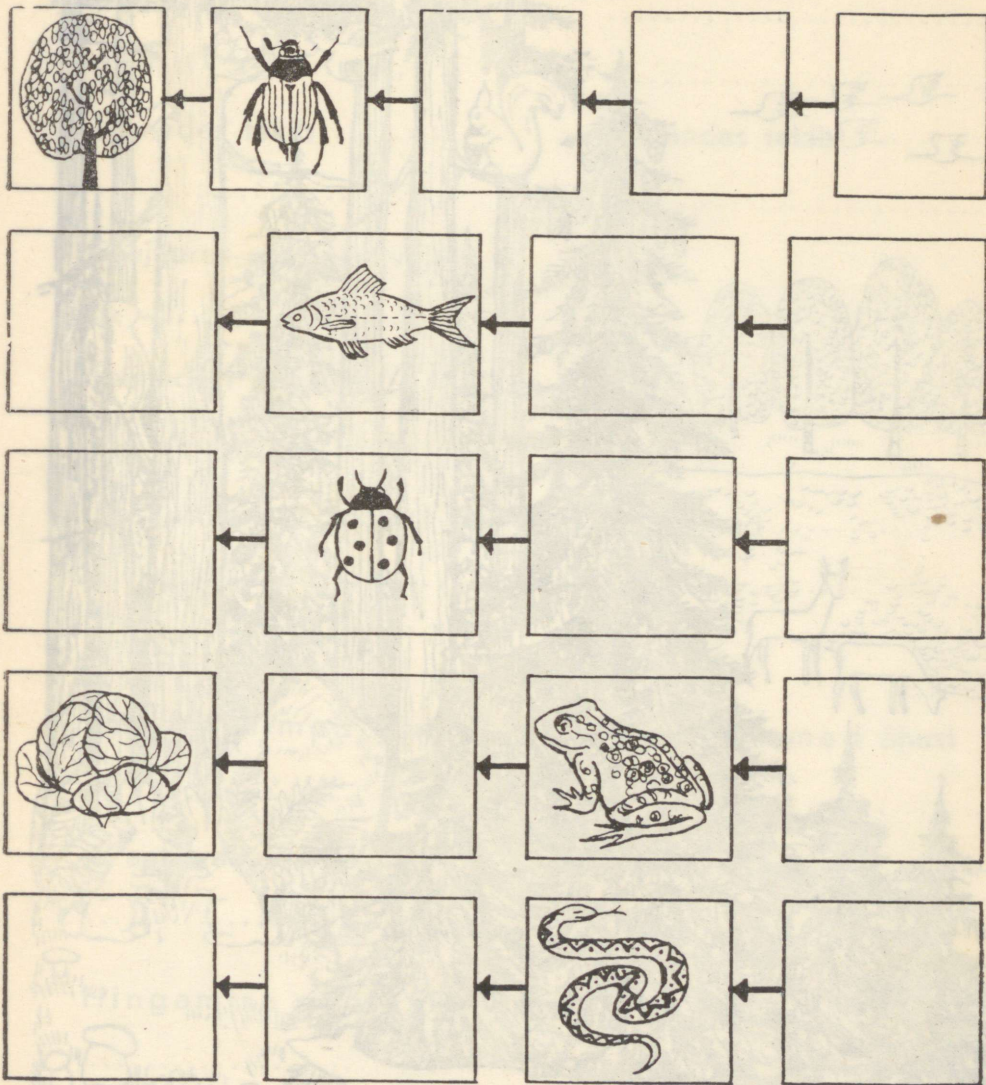

Pea meeles! Toitumisel taimed eraldavad hapnikku palju rohkem, kui nad seda hingamiseks tarvitavad.

Mõtle järele ja selgita! Miks ehitatakse sanatooriumid metsarikastesse kohtadesse? Miks ei ole kasulik hoida magamistoas palju roheliisi taimi?

Loomade toitumine.

1. Kirjuta või joonista puuduvad lülid toitumisahelates.

Taimede ja loomade ühiseid ning erinevaid jooni.

1. Värvide joonis ja jutusta elusa ja eluta looduse seostest.

2. Toitudes

võtavad taimed

õhust

mullast

Taimedes tekib

.....

Seejuures on neile vaja-

lik

Taimedest vabaneb

.....

Toitumise poolest on taimed ja loomad

.....

3. Hingates

võtavad taimed õhust

.....

ja annavad ära

.....

võtavad loomad

.....

.....

Loomades tekib

.....

võtavad loomad õhust

.....

ja annavad ära

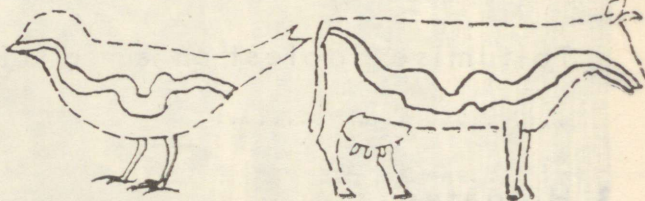
.....

Hingamise poolest on taimed ja loomad

.....

Elundkonnad ja nende talitlused.

1. Värviloomade katteelundkond mustaks ja seedeelundkond pruuniks.

LOODUSEVAATLUSED.

Sügis.

Värvi puude lehed ja kirjuta juurde kuupäevad.

Lehtede
värvumise
algus

Varisevad
esimesed
lehed

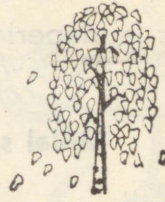
Puud on
raagus

KASK

KUUPÄEV

.....

.....

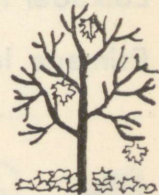
VAHER

KUUPÄEV

.....

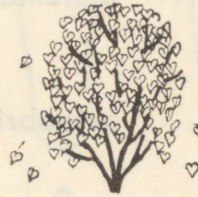
.....

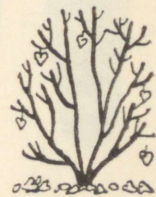
SIREL

KUUPÄEV

.....

.....

TAMM

KUUPÄEV

.....

.....

- Linnud kogunesid parvedesse
- Sookured lahkusid
- Käisime pohlal
- * Põllul koristati kartuleid
- * Loomadel algas laudaperiood

Millal saabus talv?

- Esimene öökülm oli
- Loikudel tekkis jääkirme
- Esimene lumesadu oli

Kui pikk oli päev?

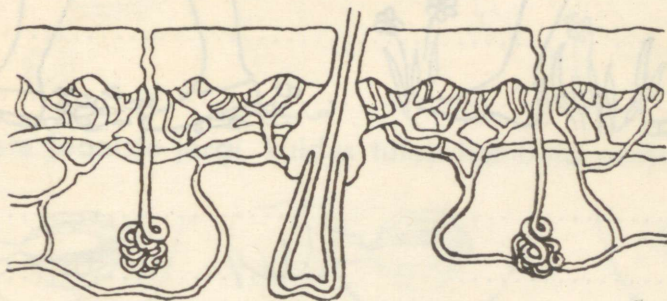
septembril.	Päike tõusis kell
	Päike loojus kell
oktoobril.	Päike tõusis kell
	Päike loojus kell
novembril.	Päike tõusis kell
	Päike loojus kell
detsembril.	Päike tõusis kell
	Päike loojus kell

* Need ülesanded täitke võimaluse korral.

INIMESE ORGANISMI EHITUS JA TERVISE KAITSE.

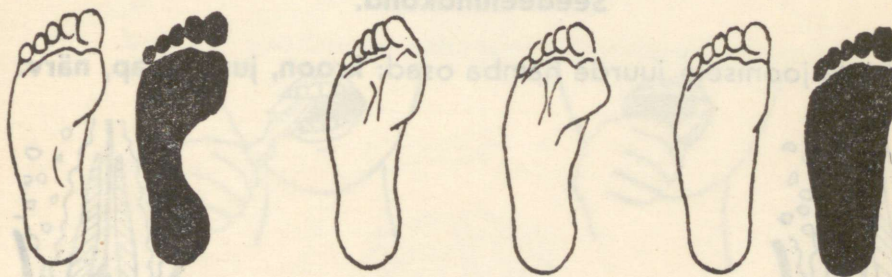
Katteelundkond.

1. Värvvi naha läbilõikel veresooned punaseks, närvid kollaseks, higi- ja rasunäärmed roheliseks.

Liikumiselundkond.

1. Milline on joonisel normaalse jala jälg?

A

B

C

D

B

C

D

.....

.....

.....

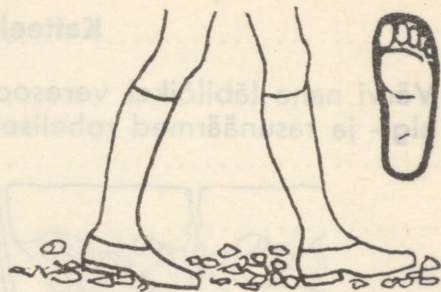
.....

.....

.....

Miks on jalgade luustik selliseks muutunud?

2. Selleks et jalad oleksid terved, on vaja:

.....
.....
.....

.....
.....
.....

Seedeelundkond.

1. Kirjuta joonisele juurde hamba osad: **kroon, juur, vaap, närv.**

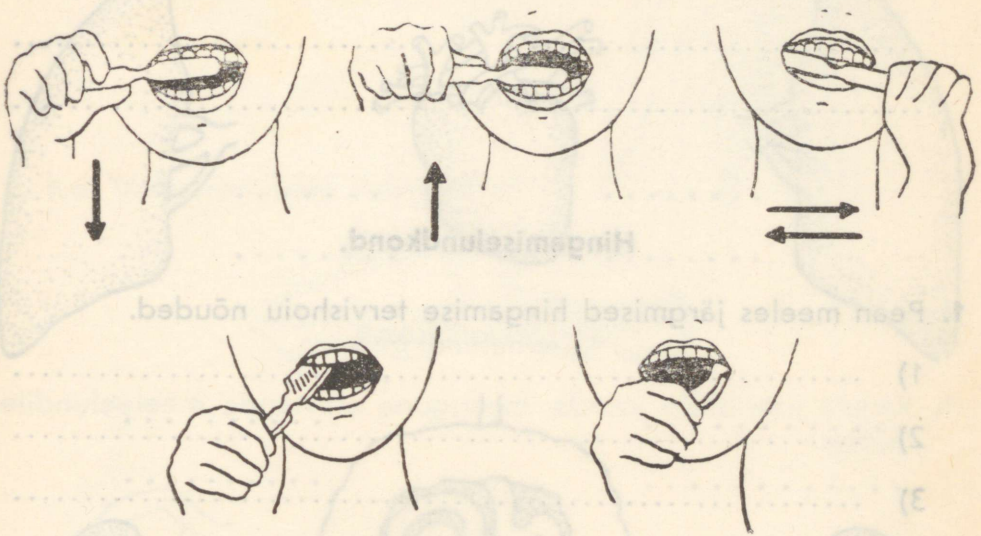

Kumb hammas valutab? Miks? Mis põhjusel on tekkinud hambasse auk?

2. Hammaste eest hoolitsemisel pean meeles:

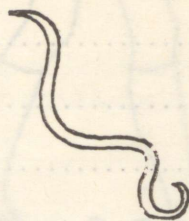
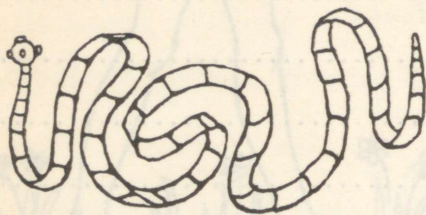
- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

3. Jutusta jooniste järgi, kuidas tuleb hambaid pesta.

4. Koosta söögikordade ja roogade tabel. (Kirjuta see leheküljele 78 töövihiku lõpus.)

5. Kirjuta joonistele alla parasiitussi nimi ja nakatumise teed.

.....

.....

.....

Hingamiselundkond.

1. Pean meeles järgmised hingamise tervishoiu nõuded.

1)

2)

3)

4)

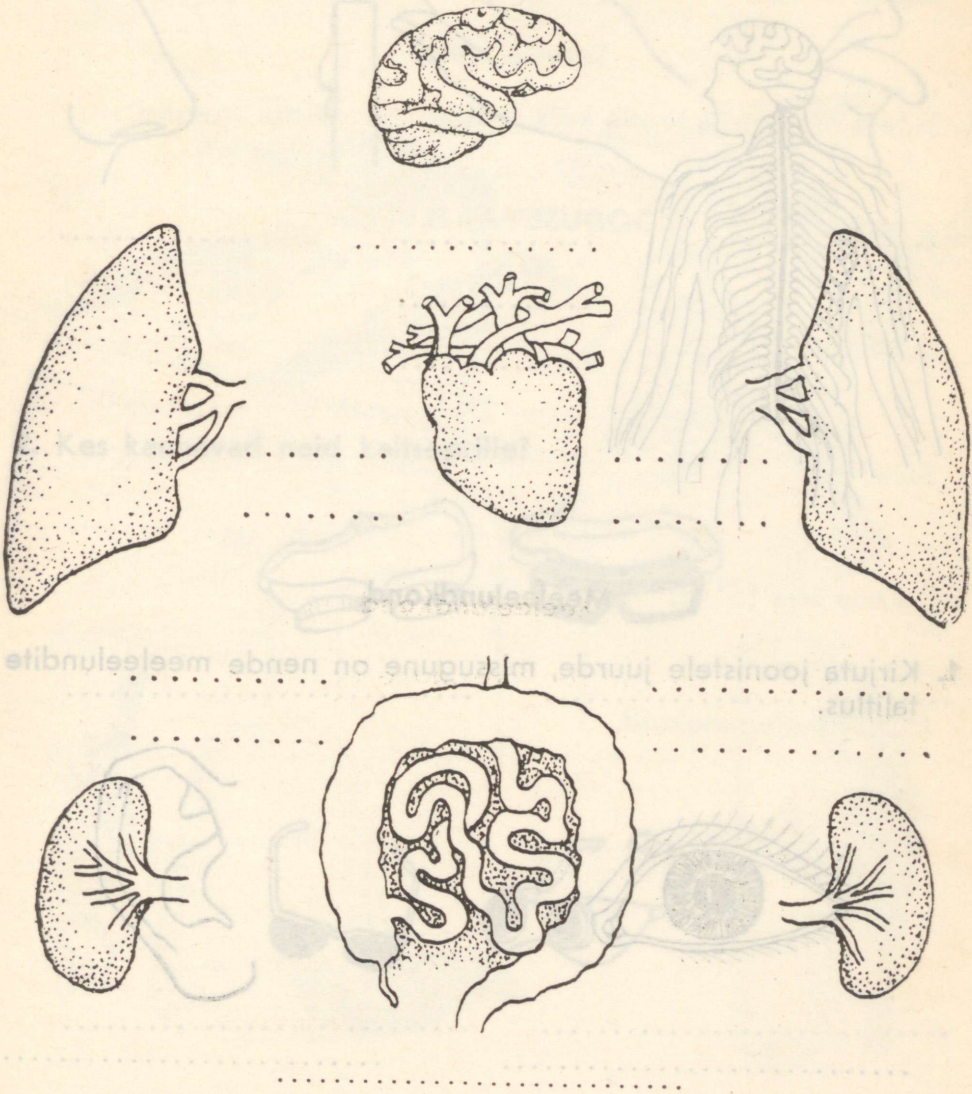
5)

6)

7)

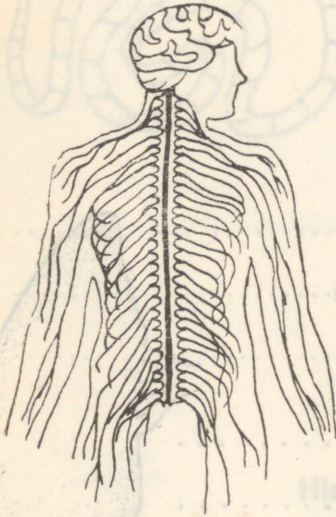
Vereringe-elundkond.

1. Kirjuta joonisele juurde, milliste elundkondadega on seotud vereringe-elundkond.

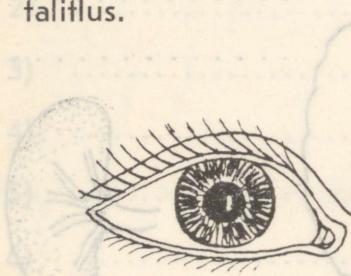
Närvelundkond.

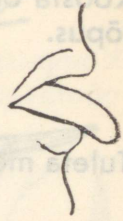
1. Värvige joonisel närvelundkond kollaseks. Märki juurde närvelundkonna osade nimetused.

Meelelundkond.

1. Kirjuta joonistele juurde, missugune on nende meelelundite talitlus.

.....

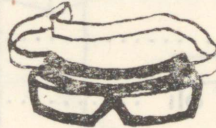
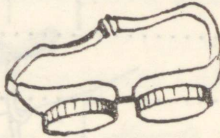
.....

.....

.....

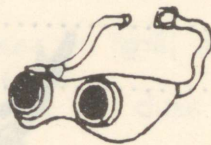
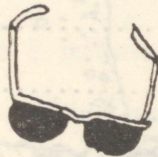
.....

2. Kes kannavad neid kaitseprille?

.....

.....

.....

.....

Päevarežiim.

1. Koosta oma päevarežiim. Kirjuta see leheküljele 79 töövihiku lõpus.

Tervise kaitse.

1. Tuleta meelde ja loetle kõik isikliku tervishoiu reeglid.

LOODUSEVAATLUSED.

Talv.

Tuisk oli

Sula oli

Pakane alla 15° oli

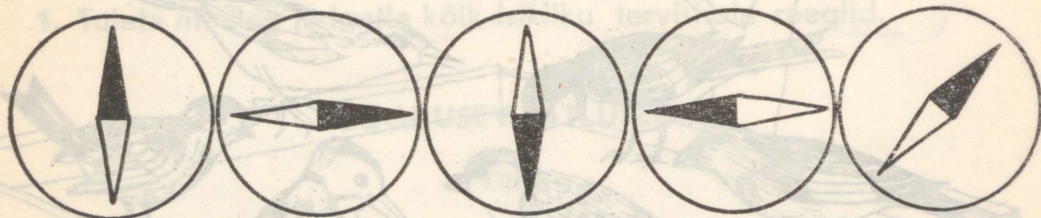
Muid tähelepanekuid.

Värvi linnud ja joonista ning värvi lindude toit.

Eesti NSV kaart.

1. Kompassinõela must ots näitab põhjasuunda. Märki noolega nõutavad suunad.

Lääs

Loe

Ida

Kagu

Edel

2. Missuguseid suundi näitavad alljärgnevad nooled, kui põhjasuund on otse ülal? Kirjuta noolte peale suundade nimetused.

3. Järve laius on Eesti NSV kaardil 2 cm. Kui lai on järv tegelikult?
4. Eesti NSV kaardi järgi on saar mandrist 5 cm kaugusel. Kui kaugel mandrist asub see saar tegelikult?
-

Eesti NSV asend ja piir.

1. Leia ja näita gloobusel Atlandi ookean. Missugune Atlandi ookeani osa asub Euraasia ja Aafrika vahel?

.....

Missuguse Atlandi ookeani osa ääres asub Eesti NSV?

.....

Kuidas nimetatakse ookeanide väiksemaid osi?

Mille kaudu on Vahemeri ja Läänemeri ühendatud Atlandi ookeaniga?

Mis on mere ja järve peamine erinevus?

.....

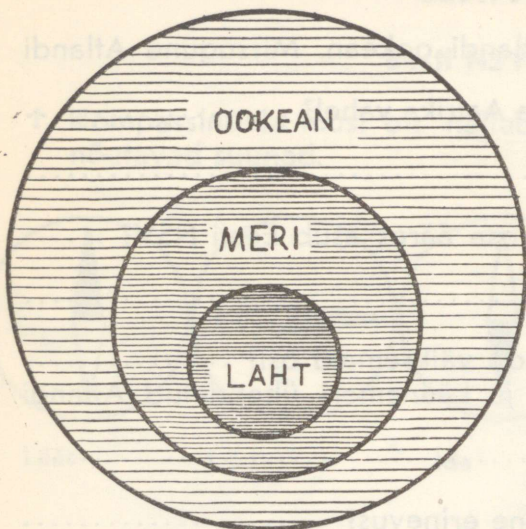
.....

2. Leia ja näita gloobusel Läänemeri, Riia laht ja Soome laht.

Kuidas nimetatakse mere väiksemat osa?

.....

6. Joonista riigipiiri leppemärk.

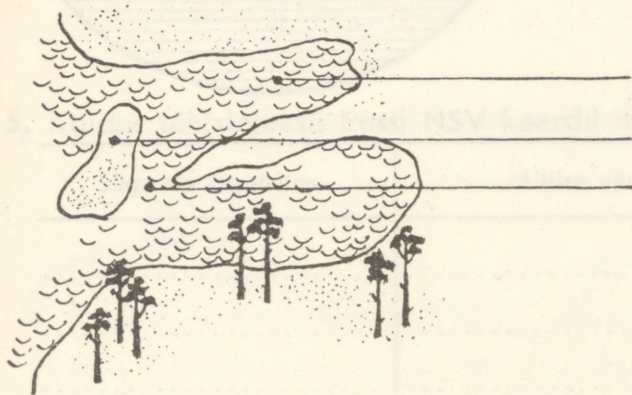
Selgita skeemi järgi ookeani, mere ja lahe mõistet. Koosta selle eeskujul skeem Atlandi ookeani, Läänemere ja Soome lahe kohta.

3. Värvige Eesti NSV kontuurkaardil meri ja Peipsi ning Pihkva järv siniseks. Kirjuta õigesse kohta: Soome laht, Riia laht, Saaremaa, Hiiumaa, Muhu saar, Ruhnu saar, Kihnu saar, Peipsi järv, Pihkva järv, Narva jõgi.
4. Missuguseid väinu tähistavad joonisel järgmised numbrid?

- 1)
- 2)
- 3)

5. Värvige joonisel meri siniseks, maismaa roheliseks. Kirjuta joonisel õigesse kohta: «laht», «väin», «saar». Mis on kõikide saarte ühine tunnus?

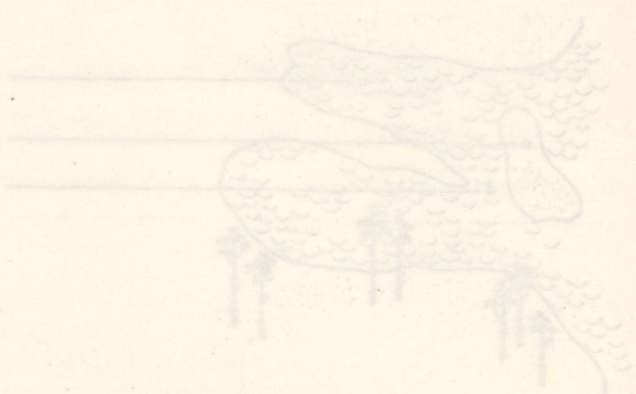
-
-
-
-

6. Joonista riigipiiri leppemärk.

7. Missuguste veekogudega piirneb Eesti NSV?

Läänemeri.

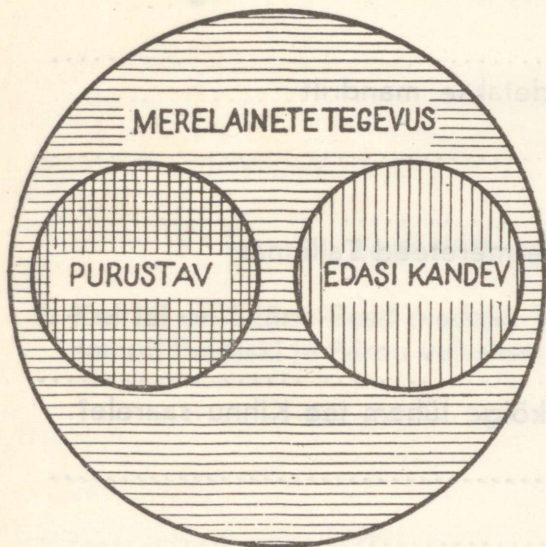
1. Kirjuta Eesti NSV kontuurkaardile poolsaarte ja lahtede nimed.
2. Laev lähenes rannikule lõuna poolt. Vasakul asus ümara kujuga saar, paremal piklik poolsaar. Sadam asus lahe kõige kaugemale maismaasse ulatuvas osas. Sinna pääsemiseks tuli läbida saare ja poolsaare vahel olev väin. Joonista sellest rannikust pilt (pealtvaates). Maismaa värvi roheliseks, meri siniseks, rannajoon punaseks. Kirjuta joonisele «väin», «laht», «poolsaar» ja «saar».

3. Mille poolest erineb poolsaar saarest?

.....
Näita gloobusel Euraasia mandri suuremad poolsaared.

4. Miks mere ääres on kivid enamasti siledad?

Jutusta joonisel esitatud skeemi järgi merelainete tegevusest.

5. Kuidas tähistatakse Eesti NSV kaardil meresügavusi?

Sügavus meetrites

Millise värvusega tähistatakse

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

Kui sügav on Läänemeri Eesti NSV ranniku lähedal?

Läänemere tähtsus.*

1. Joonista sadama leppemärk.

Loetle meie vabariigi sadamaid.

.....

2. Missugusest sadamast sõidetakse mandrilt

Hiiumaale?

Muhu saarele?

3. Mitu kilomeetrit on mööda mereteed Tallinnast

Helsingisse?

Leningradi?

4. Missugusest sadamast on kõige lühem tee Kihnu saarele?

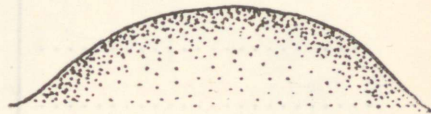
.....

Eesti NSV tähtsamad pinnavormid.

1. Kuidas neid kõrgendikke nimetatakse?

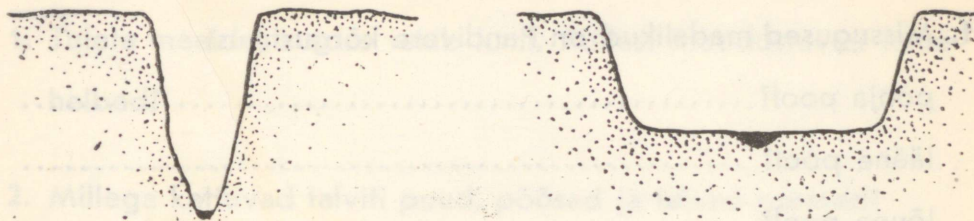
.....

.....

*Kõikide ülesannete ja küsimuste puhul kasutage Eesti NSV kaarti.

2. Kuidas neid orge nimetatakse?

.....

Eesti NSV madalikud.

1. Kui lai on Lääne-Eesti madalik Virtsu ja Võhma vahelisel alal, samuti Paldiski ja Pärnu vahelisel alal? Mõõda kaardil ja arvuta.

.....
.....

2. Kui suure ulatusega on Võrtsjärve nõgu Põltsamaa ja Võrtsjärve põhjakalda vahel?

.....

3. Kirjuta kontuurkaardile Eesti suuremate madalike nimed.

4. Leia kaardil, missuguse jõe org ühendab Võrtsjärve nõgu Lääne-Eesti madalikuga

Peipsi nõoga

Eesti NSV kõrgustikud.

1. Missugused madalikud on Pandivere kõrgustikust
põhja pool?
lääne pool?
lõuna pool?
ida pool?
2. Missugune madalik asub Sakala ja Otepää kõrgustiku vahel?
.....
Missugune madalik asub Sakala kõrgustikust läänes?
.....
Missugune madalik asub Otepää kõrgustikust idas?
.....
3. Millises suunas asub Haanja kõrgustik Otepää kõrgustikust?
.....
4. Pärnu kooliõpilased käisid ekskursioonil Tartus. Missuguseid
madalikke ja kõrgustikke nad läbisid oma teekonnal?
.....
.....
5. Leia kaardil Eesti NSV kõrgustike kõrgeimad kohad.
Pandivere kõrgustik — Emumägi (kõrgus 166 m)
Sakala kõrgustik —

Aastaajad.

1. Tuleta meelde, kuidas tekib lumi. Millest moodustuvad lumehelbed?

2. Millega kattuvad talviti puud, põõsad ja teised esemed?
.....
.....

3. Nimeta talvised sademed.

Miks talvel ei teki kastet ega saja vihma?

4. Loetle talvekuud.

Millal on talvine pööripäev?

5. Mis kuulutab kevade saabumist?

Päevad muutuvad pikemaks, ööd lühemaks.

Lumi ja jää

Ilmad lähevad

Päike paistab

Tärkavad

Puud

Saabuvad

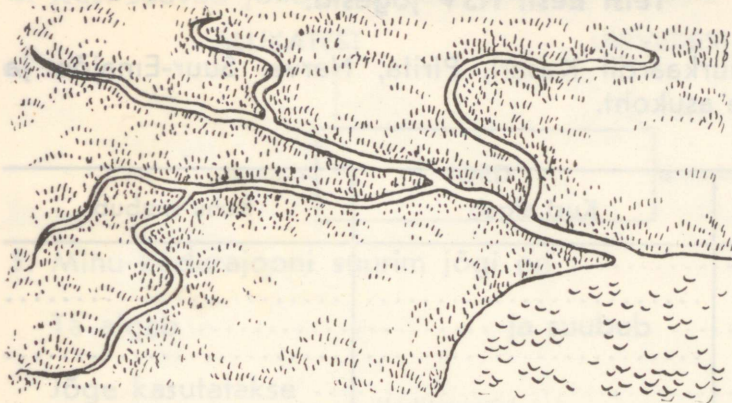
.....
.....

6. Loetle kevadkuud.
 Millal on kevadine pööripäev?
7. Loetle suvekuud.
 Millal on suvine pööripäev?
8. Mis kuulutab sügise saabumist?
 Päevad muutuvad, ööd
- Ilmad lähevad
- Öösiti on
- Taevas on sageli
9. Loetle sügiskuu.
 Millal on sügisene pööripäev?

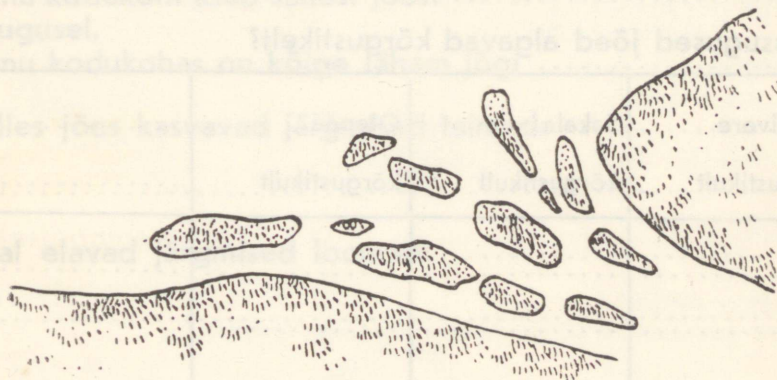
Pärnu jõgi.

1. Leia kaardil ja kirjuta vihikusse Pärnu jõe parempoolsete lisajõgede nimed.

2. Märki joonisel jõe lähe sinise sõõriga, suue sinise ristike-
sega. Pea-
jõgi värvi si-
niseks, lisa-
jõed roheli-
seks. Voolu-
suund tähis-
ta noolega.

3. Missugust jõe osa kujutatakse joonisel?

Teisi Eesti NSV jõgesid.

- Märgi kontuurkaardil Kasari, Pirita, Narva, Suur-Emajõe ja Võhandu jõe asukoht.
- Täida tabel.

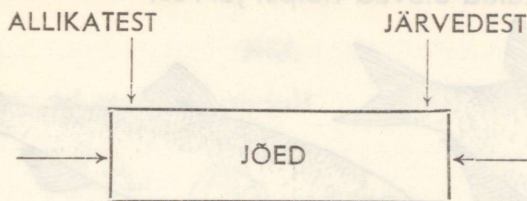
Jõe nimi	Kust algab	Kuhu suubub
Suur-Emajõgi
Narva jõgi
Pärnu jõgi kõrgustikult
Võhandu jõgi kõrgustikult

- Missugused jõed algavad kõrgustikelt?

Pandivere kõrgustikult	Sakala kõrgustikult	Otepää kõrgustikult
.....
.....
.....

Eesti NSV kõige pikema jõe nimele tõmba joon alla.

4. Kust saavad jõed oma vee? Täienda skeemi.

5. Minu kodurajooni suurim jõgi on

Ta algab ja suubub

Jõge kasutatakse

.....

Minu kodukoht asub sellest jõest
kaugusel.

Minu kodukohas on kõige lähem jõgi

Selles jões kasvavad järgmised taimed:

.....

Seal elavad järgmised loomad:

.....

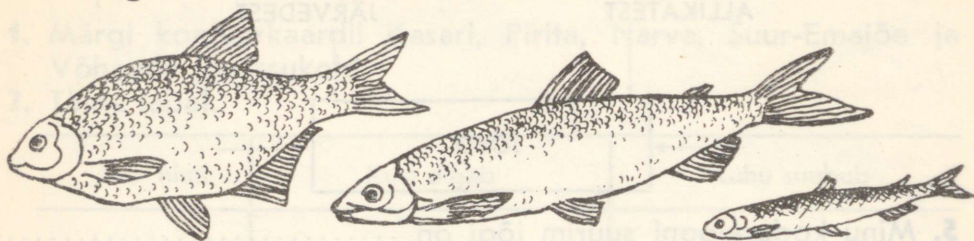
Peipsi järv.

1. Mõõda kaardil Peipsi järve ulatus põhjakaldalt Piirissaareni.

Kui suur on see vahemaa looduses? km.

.....
.....

2. Missugused kalad elavad Peipsi järves?

.....

Teisi Eesti NSV järvi.

1. Värvi kontuurkaardil Võrtsjärv, Narva veehoidla, Ülemiste järv, Pühajärv, Saadjärv, Rõuge Suurjärv ja Mullutu-Suurlaht siniseks. Kirjuta juurde ka järvede nimed.

2. Kus asub
Mullutu-Suurlaht?

Ülemiste järv?

Pühajärv?

Rõuge Suurjärv?

Kõige sügavama järve nimele tõmba joon alla.

3. Minu kodurajooni suurim järv on

Ta asub minu kodukohast km kaugusel.

Selles järves kasvavad järgmised taimed:

.....

Seal elavad järgmised loomad:

.....

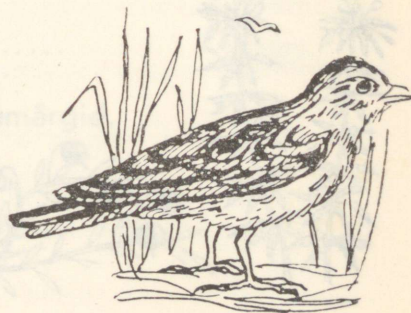
Eesti NSV taimkate ja loomastik.

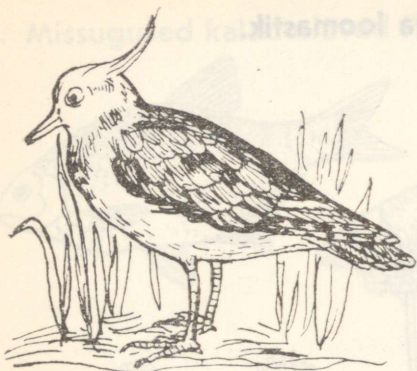
Niit.

1. Millised taimed kasvavad niidul?

2. Millised loomad elavad niidul?

Soo.

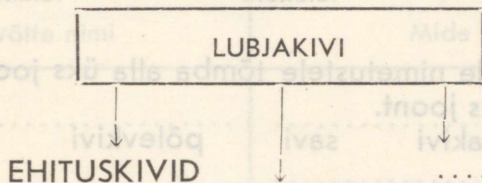
1. Kuidas tähistatakse soid kaardil? Joonista soo leppemärk.
2. Millised taimed kasvavad soos?

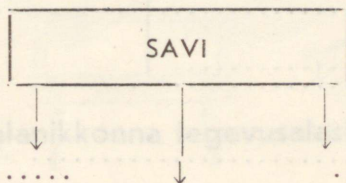
Eesti NSV maavarad. Ehitusmaterjalid.

1. Joonista lubjakivi leiukoha leppemärk.

2. Mida saadakse lubjakivist?

3. Mida saadakse savist?

4. Joonista savi ja liiva leiukoha leppemärgid.

Savi
leiukoht

Liiva
leiukoht

Teisi Eesti NSV maavarasid.

1. Joonista põlevkivi, turba ja fosforiidi leiukohta leppemärgid.

Põlevkivi
leiukoht

Turba
leiukoht

Fosforiidi
leiukoht

2. Ehitusmaterjalide nimetustele tõmba alla üks joon, kütteenete nimetustele kaks joont.

turvas

lubjakivi

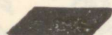
savi

põlevkivi

liiv

kruus

3. Milliste maavarade leiukohti tähistatakse kaardil järgmiste leppemärkidega?

4. Milleks kasutatakse sinu kodukohas leiduvaid maavarasid?

.....

.....

Inimeste töö ja tegevus.

1. Nimeta oma kodukohale lähimaid tööstusettevõtteid.

.....

.....

2. Mida toodetakse sinu kodukoha tööstusettevõttes?

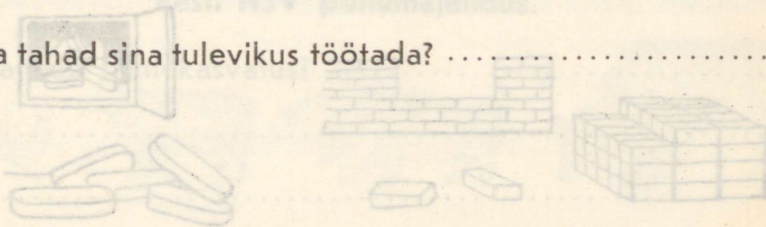
Ettevõtte nimi	Mida toodetakse
.....
.....
.....
.....
.....

3. Loetle kodukoha elanikkonna tegevusalasid.

.....

.....

Kellena tahad sina tulevikus töötada?

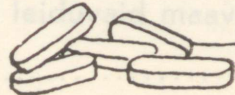
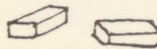
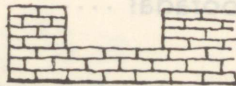
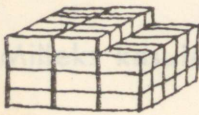
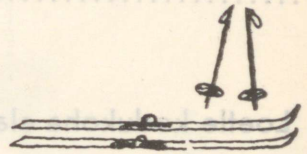
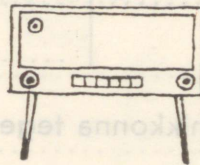
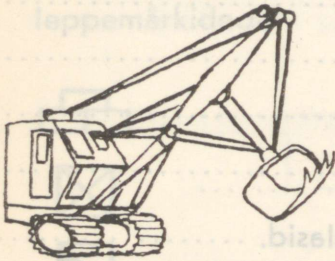

Eesti NSV tööstus.

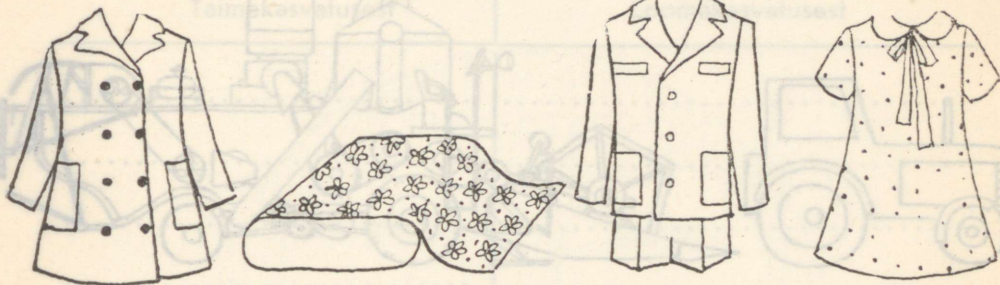
1. Missuguseid masinaid kasutatakse tööstuses?

2. Missuguseid masinaid kasutatakse sinu kodukoha lähimas tööstuseettevõttes?

3. Mida toodetakse tööstusettevõttes?

4. Mida toodetakse tekstiilitööstuse ettevõttes?

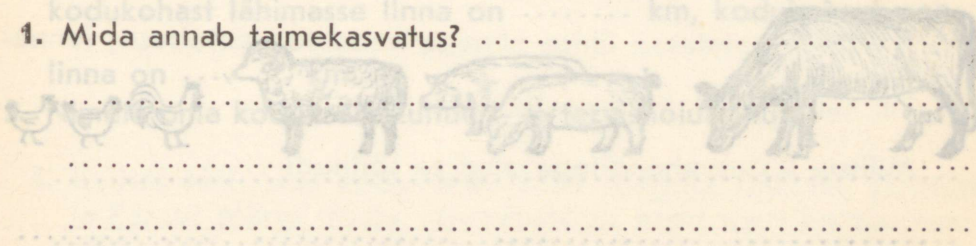

5. Mida toodetakse toiduainete tööstuse ettevõttes?

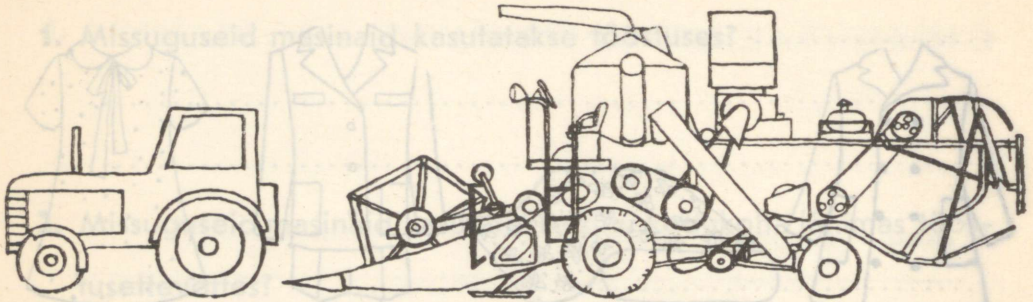

Eesti NSV põllumajandus.

1. Mida annab taimekasvatusest?

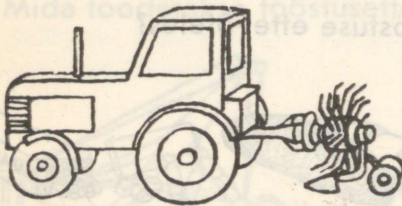

2. Missuguseid masinaid kasutatakse taimekasvatuses?

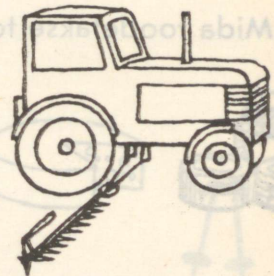

.....

.....

.....

.....

3. Milliseid loomi kasvatatakse kolhoosides ja sovhoosides?

.....

4. Mida saab tööstus põllumajanduselt?

Taimakasvatusest	Loomakasvatusest
.....
.....
.....
.....

5. Mida saab põllumajandus tööstuselt?

.....
.....

Eesti NSV asulastik.

1. Kuidas nimetatakse sinu koduasulat?

Millises rajoonis või linnas sa elad?

Missuguses Eesti NSV osas asub sinu koduasula?

2. Leia kaardil sinu koduasulale lähim linn. Mõõda kaardil ja arvuta:

kodukohast lähimasse linna on km, kodukohast pea-

linna on km.

3. Nimeta oma koduasula kultuuri- ja tervishoiuasutusi.

.....
.....

4. Millised koolid asuvad sinu koduasulas või selle lähedal?

.....

.....

.....

.....

Eesti NSV suuremad linnad.

1. Millises suunas ja kui kaugel asuvad sinu kodukohast Eesti NSV suuremad linnad?

Tallinn

Tartu

Kohtla-Järve

Pärnu

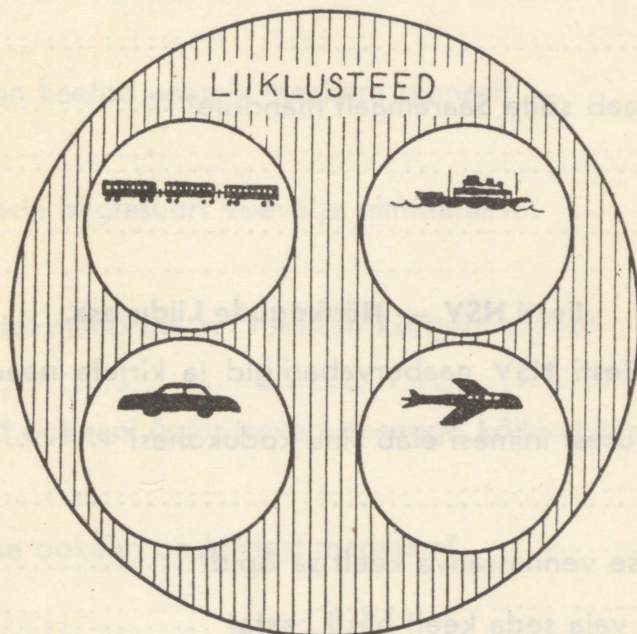
Narva

Liiklus Eesti NSV-s.

1. Kuidas nimetatakse ühise nimega veoautot, autobussi, lennukit, kaubarongi, kaubalaeva?

Milliste liiklusvahenditega oled sa sõitnud?

2. Nimeta tähtsamad liiklused. Täienda skeemi. Värvige suur sõõr siniseks, väikesed sõõrid kollaseks.

3. Mida veetakse autodega, rongidega, lennukitega, laevadega?

.....
.....
.....
.....

4. Kuidas saab sinu kodukohast sõita rongiga Tallinna, Tartusse ja Pärnu? Märki musta värvipliatsiga need teed kontuurkaardile.

5. Kuidas saab sinu kodukohast sõita autoga Narva, Tallinna ja Viljandisse? Märgi pruuni pliiatsiga need teed kontuurkaardile.
6. Milliseid veekogusid mööda saab sõita Tartust Narva?

.....

7. Kuidas saab sõita Saaremaalt mandrile?

.....

.....

Eesti NSV — Nõukogude Liidu osa.

1. Nimeta Eesti NSV naabervabariigid ja kirjuta need kontuurkaardile.
2. Mis rahvusest inimesi elab sinu kodukohas?

.....

3. Missuguse vennasrahva keelt sa õpid?

Miks on vaja seda keelt hästi osata?

.....

NSV LIIT.

Poolkerade kaart. NSV Liidu füüsiline kaart*.

1. Missugused mandrid asuvad

idapoolkeral?

läänepoolkeral?

Missugune mander asub mõlemal poolkeral?

* Kõikide ülesannete ja küsimuste puhul kasutage poolkerade kaarti ja NSV Liidu füüsilist kaarti.

2. Millisel poolkeral asub India ookean?
- Missugused ookeanid asuvad mõlemal poolkeral?
-
3. Millega on kaetud enamik maakera pinnast?
-
- Kuidas seda hiiglasuurt veevälja nimetatakse?
-
4. Missugustel mandritel on rohkesti kõrgeid alasid?
-
5. Missugust ookeani ümbritsevad peaaegu kõikjal kõrgeid alad?
-
6. Missugune ookean on teistest madalam?
-
7. Kui pikka vahemaad looduses tähistab 1 cm NSV Liidu kaardil?
- km.

Moskva.

1. Mõõda kaardil ja arvuta, kui kaugel asub Moskva Tallinnast.
-
-
2. Millises suunas Tallinnast asub Moskva?
3. Milliseid liiklusvahendeid kasutatakse Tallinnast Moskvasse sõitmiseks?
-

Leningrad.

1. Mõõda kaardil ja arvuta, kui kaugel asub Leningrad Tallinnast.

.....
.....

2. Millises suunas Tallinnast asub Leningrad?

.....

3. Milliseid liiklusvahendeid kasutatakse Tallinnast Leningradi sõitmiseks?

.....

NSV Liidu mered. Barentsi meri.

1. Kui kaugel ja millises suunas asub Murmansk Tallinnast?

.....

2. Miks on jäämäed laevadele ohtlikud?

.....

3. Millised loomad elavad Barentsi meres ja selle rannikul?

.....

.....

.....

Must meri. Kaspia meri.

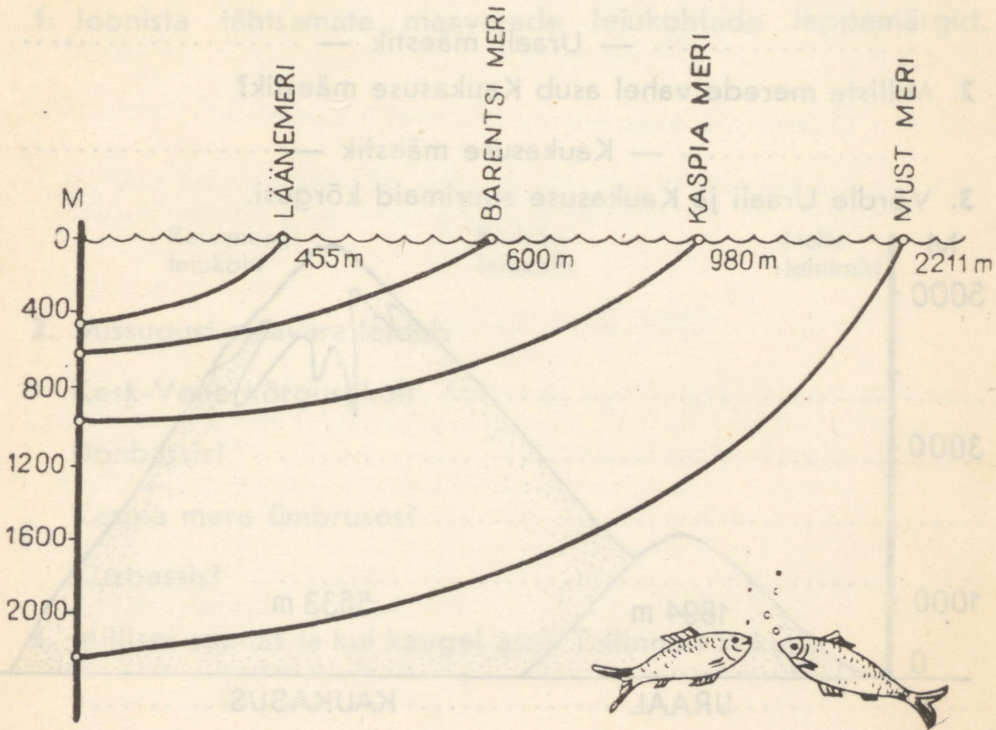
1. Mõõda kaardil ja arvuta:

Kaspia mere ulatus põhjast lõunasse

Musta mere ulatus läänest itta

2. Märki kontuurkaardile Barentsi mere, Läänemere, Musta mere ja Kaspia mere jäätumise piir. Värvige tumesiniselt need mere osad, mis talvel on jäävabad.

3. Joonisel on kujutatud Läänemere, Barentsi mere, Kaspia ja Musta mere suurimad sügavused. Võrdle nende merede sügavusi.

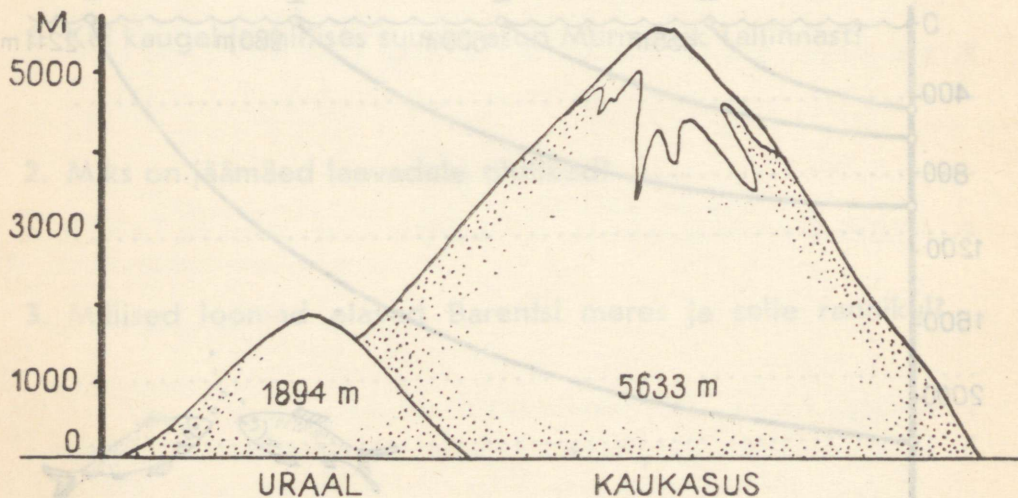

NSV Liidu pinnamood. Tasandikud.

1. Mõõda kaardil ja arvuta Ida-Euroopa tasandiku ulatus:
põhjast lõunasse
läänest itta
2. Mõõda kaardil ja arvuta Lääne-Siberi madaliku ulatus:
põhjast lõunasse
läänest itta

Mäestikud.

1. Milliste tasandike vahel asub Uraali mäestik?
..... — Uraali mäestik —
2. Milliste merede vahel asub Kaukasuse mäestik?
..... — Kaukasuse mäestik —
3. Võrdle Uraali ja Kaukasuse suurimaid kõrgusi.

4. Mõõda kaardil ja arvuta:

Kaukasuse mäestiku ulatus loodest kagusse

Uraali mäestiku ulatus põhjast lõunasse

5. Millistesse veekogudesse suubuvad jõed, mis algavad

Uraali mäestikust?

Kaukasuse mäestikust?

NSV Liidu maavarad.

1. Joonista tähtsamate maavarade leiukohtade leppemärgid.

Rauamaagi
leiukoht

Kivisöe
leiukoht

Nafta
leiukoht

2. Missugust maavara leidub

Kesk-Vene kõrgustikul?

Donbassis?

Kaspia mere ümbruses?

Kuzbassis?

3. Millises suunas ja kui kaugel asub Tallinnast Bakuu?

.....

NSV Liidu jõed. Volga. Dnepr.

1. Joonista kanali ja hüdroelektrijaama leppemärgid.

Kanal

Hüdroelektrijaam

2. Millisesse merre suubub

Volga?

Dnepr?

3. Millises Dnepri jõe osas asuvad hüdroelektrijaamad?

.....

Siberi jõed. Baikali järv.

1. Joonista kaardi järgi Volga ja Leena jõe suudmealad.

Mille poolest nad sarnanevad?

.....

.....

2. Kust algavad Siberi jõed?

Ob — kõrgmäestikust

Angaraa —

Irtõšš —

Leena —

Jenissei —

3. Kirjuta kontuurkaardile NSV Liidu suuremate jõgede nimed. Iga jõe juurde märgi noolega voolusuund.

Tundra.

1. Leia NSV Liidu looduslike vööndite kaardil tundra levikualad.

Milliste ookeanide ääres tundra levib?

.....

2. Milliste jõgede suudmealad paiknevad tundras?

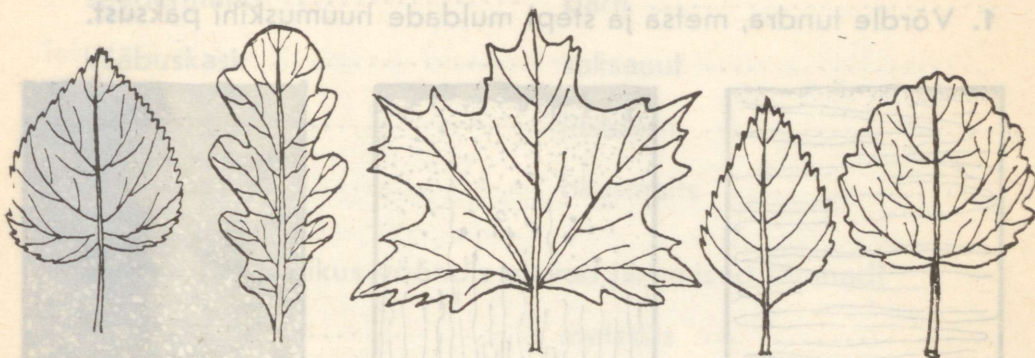
.....

NSV Liidu Taiga. Segametsad.

1. Millised igihaljad puud kasvavad taigas? Kuidas neid puud veel nimetatakse?

2. Missuguste puude lehed need on?

.....
Kitsalehiste puude nimedele tõmba alla üks joon, laialehiste puude nimedele kaks joont.

3. Missuguste jõgede lähted asuvad segametsade alal?

4. Millises looduslikus vööndis asub

Moskva?

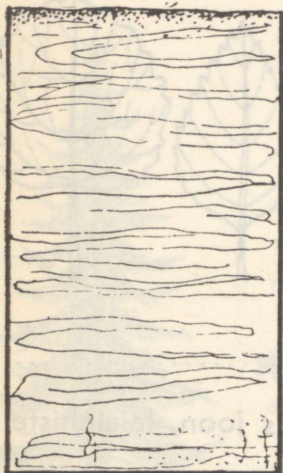
Leningrad?

Tallinn?

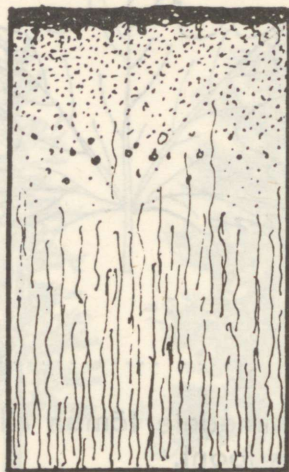
5. Missuguseid looduslikke alasid esineb taiga ja segametsa piirkonnas veel peale metsade?

Stepp.

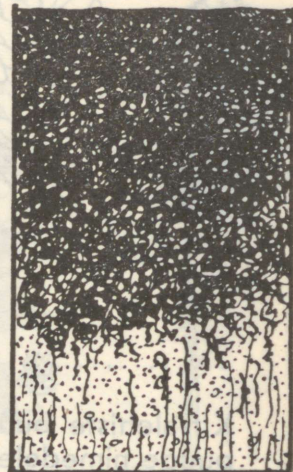
1. Võrdle tundra, metsa ja stepi muldade humuskihi paksust.

Tundra

Mets

Stepp

Kõige viljakama mullastikuga ala nimetusele tõmba joon alla.

2. Milliseid looduslikke võõndeid läbib Dnepri jõgi?

.....

3. Millises looduslikus võõndis asub Musta mere põhjarannik?

.....

Kõrb.

1. Missugused alad levivad Kaspia merest ida pool?

.....

2. Millises looduslikus vööndis kasvavad järgmised taimed?

- seedermand pärn
kääbuskask saksauul
stepirohi liivatarn
lehis okasmalts

3. Millises looduslikus vööndis elavad järgmised loomad?

- saksauulinäär metskits
lemming antiloop
suslik soobel
trapp lumekakk

4. Millises looduslikus vööndis kasvatatakse

- puuvilla?
päevalille?
nisu?
kartulit?

5. Millises suunas lendab lennuk teel Leningradist Jakutskisse
(Leena jõe ääres)?

Missuguses looduslikus vööndis ta teekond kulgeb?

.....

6. Milliseid looduslikke vööndeid läbib Volga jõgi?

.....
Miks Volga alamjooksul paiknevaid alasid on vaja niisutada?

7. Missuguseid looduslikke vööndeid ületab oma teel lennuk, lennates üle Ida-Euroopa tasandiku põhja-lõuna suunas?

LOODUSEVAATLUSED.

Kevad.

* Jõgedel algas jääminek

Jõesid vabanesid jääst

* Põllud vabanesid lumest

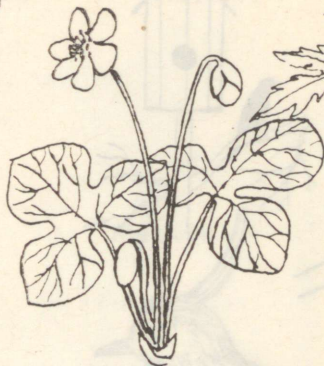
Nägin esimest õitsevat

lumikellukest

märtsikellukest

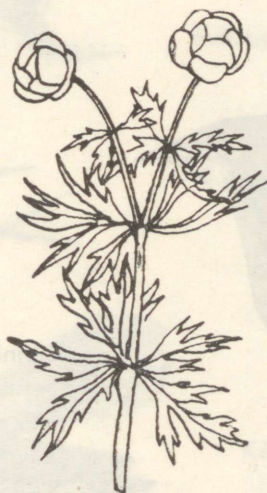
sinilille

võsaülast

kuldfähte

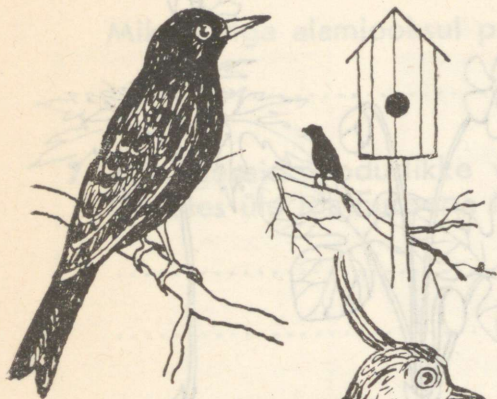
kullerkuppu

nurmenukku

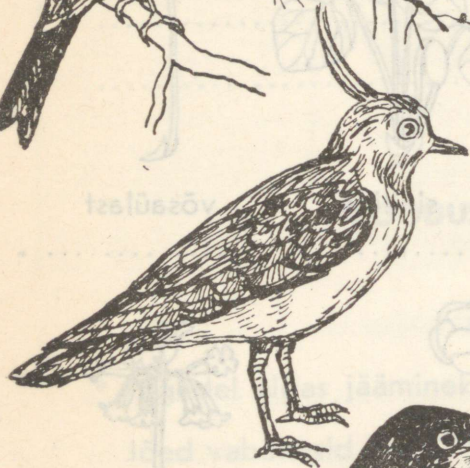
Rändlindude saabumine.

Millal sa nägid? Millal sa kuulsid
laulmas?

Kuldnokk

.....
(kuupäev)

Kiivitaja

.....

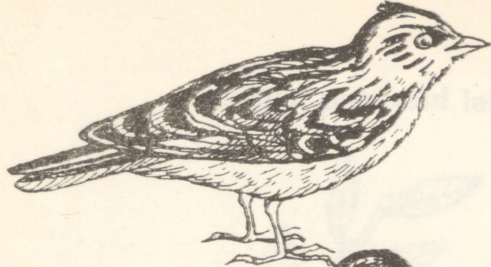
.....

Künnivares

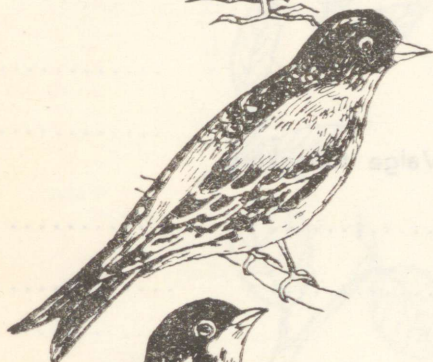
.....

.....

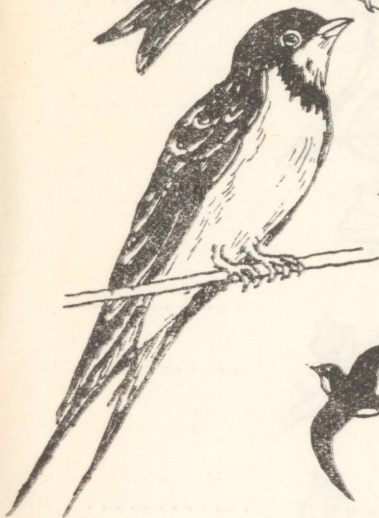
Põldlõoke

.....
.....

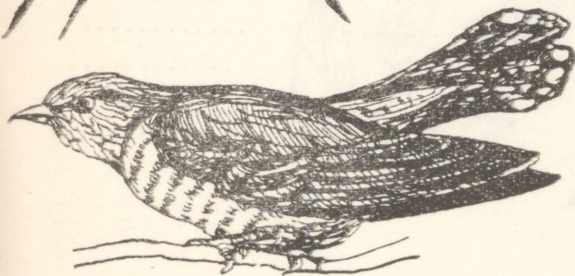
Metsvint

.....
.....

Suitsupääsuke

.....
.....

Kägu

.....
.....

Valge toonekurg

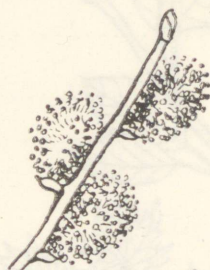
.....
.....

Hani

.....
.....

Millal puhkesid lehe- ja õiepungad?

Paju

.....
.....

.....
.....

Lepp

.....
.....

.....
.....

Karusmari

.....
.....

.....
.....

Toomingas

.....
.....

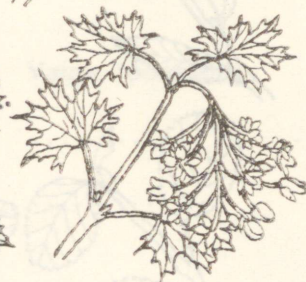
.....
.....

Kask

.....
.....

.....
.....

Vaher

.....
.....

.....
.....

Öunapuu

.....
.....

.....
.....

Nägin esimest putukat

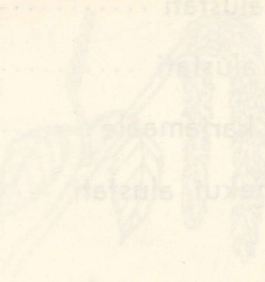
Kuulsin rohukonna krooksumist

* Nägin esimesi mesilasi tarust välja lendamas

Aiatöid alustati

- * Põllutöid alustati
- * Külvitöid alustati
- * Kari lasti karjamaale
- * Kartulipanekut alustati

Söögikordade ja roogade tabel.

Nägin esimest pulukat

Kuulsin rohukonna krooksumist

Nägin esimesi mesilasi tarust välja lendamas

Alatõid alustati

Эви Прикк, Инге Рийсало, Хели Тийтс. Рабочая тетрадь по природоведению для III класса. На эстонском языке. Иллюстрации Д. Пааламяэ. Издательство «Валгус», Таллин, Пярнуское шоссе, 10.

Toimetaja M. Soosaar. Kunstiline toimetaja H. Kelgo. Tehniline toimetaja E. Sagris. Korrektorid A. Kalberg ja H. Kull.

Laduda antud 14. I 1970. Trükkida antud 5. III 1970. Paber 70x84/16. Trükipoognaid 5,0 +1 kaart. Tingtrükipoognaid 5,7. Arvestuspoognaid 3,34. Trükiarv 32 000. Tellimuse nr. 834. Trükikoda «Kommunist». Tallinn, Pikk t. 2, Hind 14 kop.

14 kop.

A
30 728

77 139

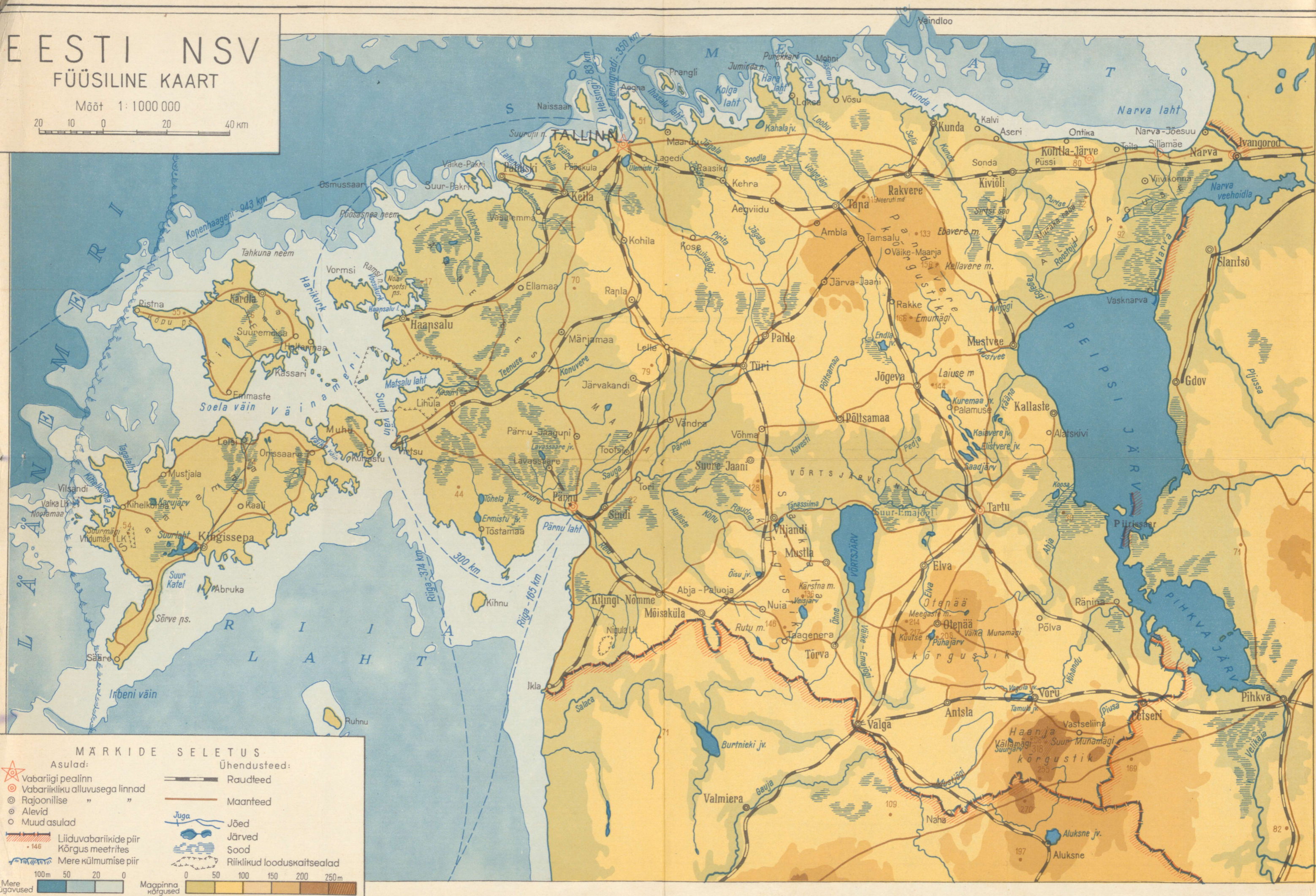
TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00438291 9

EESTI NSV FÜSILINE KAART

Mõõt 1:1 000 000

MÄRKIDE SELETUS

★ Asulad: ○ Vabariigi pealinn ⊙ Vabariikliku alluvusega linnad ⊙ Rajoonilise " " ○ Alevid ○ Muud asulad ▬ Liiduvabariikide piir ▬ Kõrgus meetrites ▬ Mere külmumise piir	— Ühendusteed: — Raudteed — Maanteed — Jõga — Jões — Järved — Sood — Riiklikud looduskaitsealad

